v. 53. 23.

अतत्त्वावेदक (atattvāvedaka) *adj.* [*f.* –ikā] **1** conveying or teaching what is not real (as unreal) अतत्त्वावेदकं यस्मात् प्रमाणं तेन कथ्यते AnuVyā. 68B. 10 (*on* 4. 2); **2** conveying what is not real कथं तत्त्वावेदकस्यातत्त्वावेदकमुपबृंहणं स्यात् S'atDū. 192. 5; 142. 12; तन्मिथ्यात्वे श्रुतिरतत्त्वावेदिका S'atDū. 192. 10; न प्रत्यक्षमतत्त्वावेदकम् NyāySu.(Ja.) 27B. 8 (*on* i. 1. 1); मन्त्रब्राह्मणयोरतत्त्वावेदकयो:…द्वैतालम्बनत्वेऽप्युपनिषदामद्वैतनिष्ठत्वात् NyāySu.(Ja.) 65A. 6 (*on* i. 1. 1); 631A. 13 (*on* 4. 2); किं चातत्त्वावेदकं प्रमाणं चेति व्याघात: Vādā. 16. 6; 16. 3; न हि मिथ्यात्वप्रमाणं तत्त्वावेदकम् अन्यदतत्त्वावेदकम् इति व्यवस्था सिद्धा Nyāyāmṛ. 107A. 7; 133A. 7; 134B. 9; 417B. 13.

अतत्त्वावेदकता (atattvāvedaka–tā) *f.* the state of being that which conveys the unreal अद्वैतवाक्यस्यातत्त्वावेदकता स्यात् Nyāyāmṛ. 251B. 9; 143A. 7.

अतत्त्वावेदकत्व (atattvāvedaka–tva) *n.* the state of being that which conveys or teaches the unreal मिथ्यात्वे चैक्यस्यातत्त्वावेदकत्वमागमस्य स्यात् MāyāKha. 2B. 1; प्रत्यक्षादेरतत्त्वावेदकत्वेन विरोधाभावेऽपि चेतनस्य … विरोध इति पूर्वपक्षमुपक्रमते PrakaVi. 445. 21; उपहितं ब्रह्म शास्त्रवेद्यमिति चेन्न अतत्त्वावेदकत्वप्रसङ्गात् S'atDū. 111. 19; 166. 5; 193. 23; मिथ्याभिधायकत्वेऽतत्त्वावेदकत्वेन श्रुतेरप्रामाण्यापातात् TattvPrakā. 44A. 1 (*on* i. 3. 7); 118B. 3 (*on* ii. 3. 28); अन्यथा तत्त्वमस्यादिशास्त्रस्यातत्त्वावेदकत्वं स्यात् NyāySu.(Ja.) 103B. 9 (*on* i. 1. 2); 436A. 10 (*on* ii. 3. 14); Vādā. 16. 4; 17. 1; 65. 2; अन्त्ये सिद्धसाधनमद्वैतश्रुतेरतत्त्वावेदकत्वं च स्यात् Nyāyāmṛ. 42A. 6; 27A. 9; 146B. 5; 148B. 9; 256B. 6; 591A. 5; जगन्मिथ्यात्वप्रमाणानां चातत्त्वावेदकत्वापात इति निरस्तम् AdvaiSi. 789. 20; 96. 1; 352. 15; 510. 8; 630. 15; तथा च द्वैतनिषेधस्येव रूप्यादिबाधकस्यातत्त्वावेदकत्वेऽपि बाधकत्वं दृष्टान्तसिद्धिश्चेति भाव: GuruCandr. iii. 129. 14; ii. 221. 17.

अतत्त्वावेदकप्रमा (atattvāvedaka–pramā) *f.* valid knowledge conveying the unreal दीर्घभ्रान्तिकरी चेत्स्यादतत्त्वावेदकप्रमा AnuVyā. 68B. 11 (*on* 4. 2); या दीर्घभ्रान्तिकरी सातत्त्वावेदकप्रमेति यदि मतं स्यादित्यर्थ: NyāySu. (Ja.) 631B. 1 (*on* 4. 2); न च … अतत्त्वावेदकप्रमोक्तौ त्वप्रयोजकतेति वाच्यम् Nyāyāmṛ. 148B. 9.

अतत्त्वावेदकव्यावृत्ति (atattvāvedaka–vyāvṛtti) *f.* exclusion of that which conveys the unreal नानाविधानि लक्षणानि प्रणयन्तोऽपि परीक्षका अतत्त्वावेदकव्यावृत्तये प्रयतन्त एव NyāySu.(Ja.) 631A. 10 (*on* 4. 2)

अतत्त्वोपायतस् (atattvopāya–tas) *adv.* through the unreal means अतत्त्वोपायतोऽपि तत्त्वभूतमोक्षफलत्वात् श्रुते: प्रामाण्यम् NayaVi. 260. 1 (*on* i. 1. 24)

अतत्त्वोपासन (atattvopāsana) *n.* meditation on an unreal thing कथमतत्त्वोपासनपरत्वाङ्गीकारेण ब्रह्मणो दृष्टिविशेषणत्वपरं द्वितीयसूत्रं घटते S'rutaPra. ii. 577. 21 (*on* iv. 1. 5)

अतत्पद (a–tatpada) *adj.* not having the (repetition of) the same word तुल्यश्रुत्यक्षरावृत्तिरनुप्रास: स्फुरद्गुण: । अतत्पद: स्याच्छेकानां लाटानां तत्पदश्च स: Vāgbhaṭā. 4. 17.

अतत्पर (a–tatpara) *adj.* **1** not following it (i. e. the number *ṣaṣṭi* etc.) षष्ट्याद्यतत्परात् Kātan. ii. 6. 23 (comm. तस्या: परस्तत्पर: । संख्याया: पर इत्यर्थ:); **2** not having that as import, not purporting to convey it नापि नित्यागमगम्यत्वं तत्परे सत्यनित्यत्वात्, अतत्परे च तत्राप्रामाण्यादित्याह TātpaṬ.(U.) 75. 18 (*on* 2. 119); यदपि क्वचित्तत्परमिव श्रवणमवभासते, तदप्यतत्परं व्याख्यातम् BrahmSūBh.(S'aṅ.) 286. 17 (*on* ii. 1. 2); व्याख्येयो गुणवादेन योऽर्थवादादतत्परात् । अर्थोऽधिगन्तुमिष्येत ManuBh. i. 66. 2 (*on* 2. 6); यत्परं वेदवाक्यं तत्तेनोपात्तं विवक्षितम्, अतत्परेण चानुपात्तमविवक्षितमित्यर्थ: Bhām. 165. 7 (*on* i. 2. 2); यदतत्परात् पदादविनाभावाद्गम्यते धूमपदादिवाग्नि: NayaVi. 117. 7 (*on* i. 1. 5); अनधिकृतशास्त्रमतत्परमपि तत्परं योजयतां वाक्यमपि NyāyPari. 351. 1; S'aṅkaDigVi.(Mā.) 8. 113; **3** not devoted to it, careless about it भ्रातरात्मनि किमस्यतत्पर: RāmC. 2. 51; तेन सत्यपि वेदार्थवित्त्वे यदतत्पराणां स्मरणं न तद्धर्ममूलं भ्रान्त्यादिसंभवाच्छास्त्रार्थविधानशून्यानाम् ManuBh. i. 67. 11 (*on* 2. 6); अतत्परस्तु सति देहे जीवन्मुक्त: तत्पाते परमेश्वर एवेति PratyabhiVi. ii. 308. 7 (iv. 1. 15)

अतत्परतस् (atatpara–tas) *adv.* from not having that as its import उक्तं यदपि वेदेऽस्मिन्कस्यचिद्विलय: क्वचित् । तन्नातत्परतस्तूक्तेर्न देहादिलयस्तत: BṛĀraUBhVā.(Sambandha.) 424.

अतत्परता (atatpara–tā) *f.* **1** absence of having that as import कालप्रधानं ह्येतद्वाक्यं न यागविधानपरम् । कथमतत्परतास्य S'ābaBh. 1265. 8 (*on* iv. 3. 37); अतत्परतया यत्र जल्प्यमानेन वस्तुना । विवक्षितं प्रतीयेत पर्यायोक्तिरियम् Vāgbhaṭā. 4. 107; **2** carelessness, absence of diligence अतिक्रमस्तदुपचर्याविज्ञानं पथ्यौषधादिष्वतत्परता ManuBh. ii. 265. 15 (*on* 9. 78); ii. 316. 18 (*on* 9. 284)

अतत्परत्व (atatpara–tva) *n.* **1** absence of having that as its import एवम्…कर्मविधिषु यद्यपि भेदप्रतीतिरस्ति तथापि तेषामतत्परत्वान्न तत्र प्रामाण्यं वृत्तान्तेष्विवार्थवादपदानाम् BrahmSi. 44. 1; अतत्परत्वे फलता (स्वर्गादे:)पश्वादेर्नास्ति शब्दत: BhāvanāVi. 194. 2; अध्ययनविधेरतत्परत्वेन वाक्यार्थनिर्णयानाक्षेपादनारम्भ: TātpaṬ.(U.) 6. 6 (*on* 1. 11); 125. 19 (*on* 4. 23); न च कार्ये एवार्थे वेद: प्रमाणमिति मन्त्रार्थवादानामतत्परत्वमभिधातुमुचितम् NyāyMañ. i. 183. 20; SaṅkṣeS'ā. 3. 186 (ii. 260. 26); अन्यपरेण शास्त्रेणोपायमात्रत्वेन उपात्तं विषयत्वं न शास्त्रार्थ: स्यादतत्परत्वात् S'āstrDī. 68. 4 (*on* i. 4. 4); NyāyRaMā. 13. 12; परस्परविरुद्धत्वाद् विवक्षातत्परत्वयो: । य: … अन्य: प्रभेदो वर्णितो ध्वने: VyaktiVi. 36. 25; काव्यस्यातत्परत्वेन तात्पर्यं तद्रसे भवेत् BhāvPra.(S'ā.) 153. 11(6); इह प्रधानादीनामजिज्ञास्यत्वं किं वेदान्तानामतत्परत्वोपपादनेन समर्थ्यते S'rutaPra. iA. 22. 10 (*on* i. 1. 1); ii. 205. 28 (*on* ii. 1. 1); ii. 182. 9 (*on* i. 4. 29); मृत्तिकेत्येव सत्यम् इत्यादि: आगमोऽतत्परत्वात् … अपबाध्यते TarkSaṁ.(Ā.) 5. 19; प्रत्युत निर्देशस्यैवार्थप्रतीतिहेतुत्वाच्छब्दस्यातत्परत्वनिश्चय एव NyāyKu. 3. 18; NyāySu.(Ja.) 66A. 8 (*on* i. 1. 1); 146B. 7 (*on* i. 1. 7); यत्पुनरुक्तं पौरुषेयमपौरुषेयं च वाक्यं सर्वमेव कार्यपरम् अतत्परत्वेऽनुपादेयत्वादुन्मत्तवाक्यवत् SāhiDa. 255. 4; न च … अतत्परत्वेऽपि तत्प्रत्यायकत्वमात्रं (हेतु:) इति वाच्यम् Nyāyāmṛ. 436A. 8 (*on* 2. 2); YuktiSneha. 10. 26 (*on* i. 1. 1); अतत्परत्वेनावधारितस्य विश्वसत्यत्ववाक्यस्यैवान्यथा व्याख्यातुमुचितत्वात् AdvaiSi. 425. 14; 540. 22; 693. 6; 717. 5; अतत्परत्वादाप्तत्वाद्यभावाच्च किंत्वनुमापकतयागमेन तथा बोधनात्, तथोक्तवाक्यस्य सदर्थ इत्यर्थ: GuruCandr. ii. 209. 22; LaCandr. 359. 16; SiddhāSi. i. 33. 5; **2** absence of devotion or diligence मातापित्रो: परित्याग: … तदाराधनेऽतत्परत्वम् ManuBh. i. 275. 15 (*on* 3. 147)

अतत्परत्वतस् (atatparatva–tas) *adv.* on account of the state of not having that as its import (sense or purpose) रस: स एव स्वाद्यत्वात् … नानुकार्यस्य वृत्तत्वात्काव्यस्यातत्परत्वत: BhāvPra.(S'ā.) 152. 19(6)

अतत्परवशता (atatparavaśa–tā) *f.* the state of not being under the control of that (*doṣa*) व्यतीत: विशेषेणातीत: नियमेन [अ]तत्परवशतया संबन्धानर्ह इत्यर्थ: S'rutaPra. iA. 211. 18 (*on* i. 1. 1)

अतत्परवेदान्त (atatpara–vedānta) *m.* Upaniṣadic text which does not refer to that (Brahman) अतत्परवेदान्तप्रत्ययो यद्यप्यप्रमा VedāntKa. 24. 17 (*on* i. 1. 1)

अतत्परश्रुति (atatpara–śruti) *f.* Vedic passage which does not refer to that (the unborn nature of Brahman) अतत्परश्रुते: … नास्ति विरोध इति सिद्धान्तमाह PrakaVi. 598. 23.

अतत्परावृत्ति (a–tatparāvṛtti) *adj.* which is not dissociated from that (Vikalpanā) तस्मात् सत्यामपि विकल्पनायामतत्परावृत्तयो भावा: यथास्वभाववृत्तय एव स्यु: PramāVāSvopVṛ. 87. 20.

अतत्परिहारार्थ (a–tatparihārārtha) *adj.* not meant for the avoidance or destruction of that (sin) यदप्युक्तं प्रायश्चित्तविधिर्दग्धगेहेष्टिविधिवदतत्परिहारार्थ इति तन्न TattvPrakā. 204A. 8 (*on* iv. 1. 13)

अतत्पर्यन्त (a–tatparyanta) *adj.* which is not within the limits of that (Brahman) कृत्स्नस्य ब्रह्मपर्यन्तत्वेन तच्छरीरत्वात् कृत्स्नशरीरं ब्रह्मैव परमार्थ:, अतत्पर्यन्तो मिथ्येत्यर्थ: S'rutaPra. iA. 238. 18 (*on* i. 1. 1); iA. 238. 20 (*on* i. 1. 1)

अतत्पर्यवसान (atat–paryavasāna) *n.* culminating in something other than that (*kārya*) न ह्यकार्यरूपे वस्तुनि…शाब्दी बुद्धि: पर्यवस्यति । या: … आनुमानिक्योऽभिहिता: तासामतत्पर्यवसानम् ĀgaPrā. 21. 20.

अतत्पुरुष (a–tatpuruṣa) *adj.* which is not a Tatpuruṣa (determinative) compound तदतत्पुरुषस्य नञ्समासस्य…मा भूदिति MahāBh. i. 477. 13 (*on* ii. 4. 19)

अतत्पूर्वक (atatpūrva–ka) *adj.* **A** not preceded by that (quality of the cause) कथमतत्पूर्वक: शरीरे चैतन्यगुण: संभवेत् ĀtmaSi. 11. 4; **B** not accompanied by that (intellect) अतत्पूर्वको निरोधोऽप्रतिसङ्ख्यानिरोध: VedāntKau. 196. 8 (*on* ii. 2. 22)

अतत्पूर्वकत्व (atatpūrvaka–tva) *n.* the state of not being preceded or caused by that (i. e. barley seed) शालिगुटिकाद्यनन्तरमङ्कुर: प्रादुर्भवति …अनन्तरं महाभूतैरनुगृह्यमाणमुत्तरशालिबीजं जनयति न यवबीजमतत्पूर्वकत्वात् NyāyVār. 67. 15 (*on* i. 1. 10); (i. e. perception) प्रत्यक्षलक्षणादेषां तत्पूर्वकत्वातत्पूर्वकत्वे एव न सिध्यत: TātpaṬ.(U.) 122. 14 (*on* 4. 6); (i. e. seeing the mark twice and remembering the connection) न त्वनुमितिरनुमानं